

Nr 3.

Ankom till Riksdagens kansli den 14 mars 1911 kl. 2 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 3, med anledning af herr Olaussons motion nr 135 angående fria resor för värnpliktiga å statens järnvägar.

Uti en inom Andra kammaren af herr *Olausson* väckt och till utskottet för behandling hänvisad motion nr 135, rörande fria resor för värnpliktiga å statens järnvägar, hemställer motionären, »att Riksdagen ville i skrifvelse hos Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte att värnpliktig, som är inkallad till tjänstgöring å en ort, belägen mer än 200 kilometer från hans hemort, måtte äga rätt att afgiftsfritt färdas å statens järnvägar för ett besök i sitt hem.»

Till stöd för denna sin hemställan anför motionären, huru, enligt gällande författningar, värnpliktig redan nu äger att afgiftsfritt färdas å statens järnvägar vid såväl in- som utryckning till tjänstgöring, samt vidare huru värnpliktig, som under öfningstiden vill göra ett besök i sitt hem, kan, efter därom gjord framställning, erhålla så kallad truppbiljett, hvilken drager en kostnad af 1 ½ öre pr bankilometer.

Själftva behovet af dylika resor till hemmet under öfningstiden motiverar motionären med följande ord: »med den långa öfningstiden och ofta mycket ansträngande tjänstgöring, som de värnpliktiga nu hafva, måste det verka uppmuntrande, därest de se ännu ett försök från statens sida att så mycket som möjligt lindra en tjänstgöring, som många af de värnpliktiga alltför ogärna underkasta sig, ehuru det är en skyldighet, som ålägges dem såsom svenska medborgare.»

Utskottets
yttrande.

Under föregående år hade utskottet att behandla en liknande, ehuru till sin omfattning något vidare motion, hvilken utskottet då, på anförda grunder, ej ansåg sig kunna tillstyrka.

Utskottet kan emellertid ej finna de af motionären anförda, här ofvan återgifna skälen för en dylik kostnadsfri resa vara bärkraftiga och anser dylika fria resors utsträckande till att gälla *alla* värnpliktige ej vara i princip riktigt.

För en värnpliktig åter, som kommenderats till tjänstgöring å mötesplats, belägen på afsevärdt afstånd från hemorten, kan en kostnadsfri resa till hemmet vara ett nog så behjärtansvärdt önskemål, om den värnpliktige är medellös och resan orsakas af i hemmet inträffad sjukdom, dödsfall, eller annan ömmande omständighet.

Från att i senare fallet dels utgöra ett undantag, dels vara ett led i statens omsorger för lindrande af värnpliktsbördan för de mest fattiga och dels kunna anses som en hjälp åt en i nöd stadd medmänniska, skulle en sådan bestämmelse, som motionären påyrkar, blifva ett statens premierande af värnpliktige, som ville företaga en hemresa under mötestiden äfven utan tvingande skäl, ja kanske endast för att söka en lindring i en tjänstgöring, som han ogärna underkastat sig.

Man torde äfven kunna förutsätta, att därest fri resa för värnpliktig beviljades på sätt motionären hemställt, skulle hvarje värnpliktig, som vore därtill berättigad, begagna sig af denna sin rätt, hvarigenom en säkerligen ej så obetydlig kostnad skulle åsamkas statsverket.

Skulle emellertid sådan rätt endast tillerkännas medellös värnpliktig och endast när resan orsakas af särskildt tvingande omständigheter, skulle resornas antal sannolikt ej blifva stort och kostnaderna ej behöfva verka afskräckande.

Den af motionären gjorda inskränkningen rörande såväl afstånd mellan hemort och mötesplats som viss järnväg finner utskottet visserligen ej böra uppställas, när det gäller uteslutande medellösa värnpliktiga, men anser sig utskottet ej kunna däri nu föreslå förändring.

Enligt hvad utskottet inhämtat finnes för närvarande hvarken vid armén eller flottan någon kassa, hvars medel anvisats till sådana ändamål, att de utan vidare kunna tagas i användning för ett bekostande af här ifrågavarande resor.

Vid de olika regementena finnas emellertid som bekant såväl s. k. allmänna som enskilda lägerkassor. Utskottet håller före, att, genom ändrade bestämmelser för dessa senare kassor, ur desamma skulle kunna anvisas medel för här afsedt ändamål, med den begränsning, som utskottet ofvan angifvit, nämligen att fria resor endast beviljades medellös

värnpliktig, som vore af ömmande omständigheter nödgad att företaga en resa till hemmet.

På detta sätt skulle nämligen resornas antal inskränkas till de fall, då verkliga skäl för dylik resa föreläge, och dessa fria resor kunna åstadkommas utan särskild kostnad för statsverket.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Andra kammaren, med anledning af herr Olaussons föreliggande motion, för sin del ville besluta, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida åtgärder kunna vidtagas i syfte, att medellös värnpliktig, som är inkallad till tjänstgöring å en ort, belägen mer än 200 kilometer från hans hemort, måtte kunna, i vissa ömmande fall, beredas kostnadsfri resa å statens järnvägar för ett besök i sitt hem.

Stockholm den 14 mars 1911.

På utskottets vägnar:

TH. FÜRST.

Herrar *Fleetwood* och *Räf* hafva anhållit få antecknadt, att de ej deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
